

"Tatlik etse talakı vaki olur. Bir cinayet etse ceza görür. Fakat sû-i ihtiyarıyla olmazsa talak vaki olmaz, ceza da görmez." İzah eder misiniz, burada nasıl bir "sû-i ihtiyar"dan bahsediliyor?

İradesini haram bir yolda kullanan kişinin mazereti sayılmıyor. Çünkü o harama girerken, o haramdan kaynaklanacak sonuçları biliyor ve ona rağmen o harama giriyor.

Mesela, keyif için bilerek isteyerek eroin alıp akli melekelerini yitiren birisi, bu durumda yaptıklarının tamamından sorumludur ve özür sahibi olamaz. Bu durumda iken cinayet işlese, normal bir insanmış gibi yargılanır, akli dengesinin yerinde olmaması hafifletici bir sebep olarak kabul edilmez.

Ama birisi ona zorla eroin enjekte etse, o zaman kişi, iradesini kötüye kullanmadığı için yapıp ettiklerinden sorumlu olmuyor.

Yani burada asıl mesele kişinin iradesini kötüye kullanıp kullanmadığıdır. Kişi iradesini kötüye kullanıp içki, uyuşturucu gibi akli giderici şeyleri kullanırsa, hukuk açısından yaptığı her fiilden tam sorumludur. Ben sarhoştum, benim kafam iyi değildi gibi bir özür söz konusu değildir.

Ama içki, uyuşturucu gibi şeyleri gayriihtiyari bir şekilde almışsa, o zaman sorumluluk kalkar. Çünkü **İslam kimseye kaldıramayacağı bir yükü yüklemeyiz.** İnsanın iradesi dışında gerçekleşen bir şeyden sorumlu olması teklif-i mâlâyutak olur.

İmam Matürîdî'ye göre, teklif-i mâlâyutak, yani güç yetirilemeyen şeyin insana yüklenmesi caiz değildir. Bu kabul edilmez.

Bu hususta **"Allah bir kimseye ancak gücü yettiği kadar teklif eder."** (bk. *Bakara*, 2/286) ayetini delil olarak alır. Zira, Yüce Allah yaptığı işleri bir hikmete göre yapar, hikmet ise, bunu gerektirir.